

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

ШЕНДРИК Ольга,

аспірантка,

Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Є. Коновальця, 36, м. Київ, 02000, Україна, e-mail: lapska93@gmail.com

У статті визначено роль міжнародних проектів для розвитку бібліотек України. Охарактеризовані основні напрями міжнародного культурного співробітництва України. Проаналізовано роль та значимість участі провідних українських бібліотек у міжнародних проектах. Досліджено проектну діяльність Української бібліотечної асоціації. Визначено важливість УБА в реалізації міжнародних проектів у бібліотечно-інформаційній сфері. Здійснено аналіз масштабних міжнародних проектів та ініціатив, що діють на території України. Охарактеризовано проекти з найвищим рівнем ресурсного забезпечення та сучасними методами управління. З'ясовано, що міжнародні проекти та програми суттєво впливають на сучасний розвиток бібліотек та їхню діяльність, модернізацію матеріально-технічної бази; стимулюють вихід бібліотек у світовий науковий простір і передбачають сприяння розвитку сучасної системи бібліотек України. Досліджено міжнародні проекти, які нині реалізуються в бібліотеках і зроблено висновки, що вони різні як за масштабами, за змістом, так і за спрямуванням.

Ключові слова: бібліотека, міжнародні проекти, міжнародна співпраця, інформаційний простір, бібліотечно-інформаційна сфера, Українська бібліотечна асоціація.

Вступ. Процес державотворення і побудови вільного громадянського суспільства в Україні збігається з її поступовим входженням до світового співтовариства і пошуками нею власного місця в складному та різноманітному світі. На сучасному етапі розвитку Української держави все більшої значимості набуває необхідність інтеграції у світове співтовариство та набуття міжнародного досвіду, зокрема, у бібліотечно-інформаційній сфері, оскільки останнє є важливим показником гуманітарного розвитку нашої країни.

Актуальність дослідження зумовлена посиленням інтеграційних процесів, що стало домінуючою тенденцією світового суспільного розвитку та їх впливом на бібліотечну справу посиленням міжнародних зв'язків між окремими бібліотечними установами країн різних континентів, між бібліотеками та міжнародними інституціями; широкою інформатизацією на основі впровадження новітніх електронних технологій усіма суспільними інститутами; важливою проблемою бібліотек – вибору шляхів їх адаптації до сучасних вимог, впровадженням нових послуг, можливість надання доступу до національних і світових інформаційних мереж і баз даних.

Зміни економічного становища в країні, перехід бібліотек до нового формату роботи спонукають до необхідності використання нових ефективних механізмів розвитку бібліотечної діяльності, зокрема, міжнародної співпраці. Бібліотекам відведена суттєва роль у сучасній міжнародній інформаційній взаємодії, спрямованій на розширення обміну інформацією незалежно від кордонів, рівноправну участь у міжнародних інформаційних потоках, об'єднання інтелектуальних ресурсів різних країн для прогресивного розвитку цивілізації та ін.

Серед основних форм міжнародного культурного співробітництва України в інформаційно-бібліотечній сфері варто відокремити участь у міжнародних проектах.

Проектна діяльність в інформаційно-бібліотечній сфері характеризується як засіб реорганізації та модернізації бібліотечної роботи, передумова інноваційного розвитку бібліотеки, пошук можливостей взаємодії з партнерами, владними структурами, громадськістю [1, с. 17].

Варто зазначити, що участь українських бібліотек у міжнародних проектах сприятиме: інтеграції української національної культури до світового культурного простору; формуванню привабливого міжнародного іміджу України; використанню активних міжбібліотечних контактів задля зміцнення позиції України на міжнародній арені; просуванню українського бібліотечно-інформаційного продукту на міжнародний культурний ринок та посиленню зв'язків у галузі забезпечення доступу до документів на основі нових інформаційних технологій. Адже бібліотека покликана розкривати багатство та неповторність української культурної самобутності, з одного боку, а з другого – підкреслювати тісний історичний взаємозв'язок національної культури з культурами інших країн та світовими культурними традиціями.

Враховуючи це, одним з актуальних завдань сучасності є сприяння реалізації міжнародних проектів у бібліотечно-інформаційній сфері.

Мета статті – розкрити роль міжнародних проектів для інноваційного розвитку бібліотек України.

Аналізуючи наукові публікації серед вітчизняних науковців, які в тому чи іншому аспекті висвітлюють роль міжнародних бібліотечних проектів, варто відокремити праці В. Пашкової, І. Шевченко, Т. Ярошенко, О. Воскобойнікової-Гузевої [3].

О. Воскобойнікова-Гузева аналізує проекти з найвищим рівнем ресурсного забезпечення та сучасними методами управління: «Бібліоміст», «Інтернет для читачів публічних бібліотек», «Глобальні бібліотеки», «UkrELib: Електронна бібліотека: Центри знань в університетах України». Вона вважає, що представлені міжнародні проекти суттєво впливають на сучасний розвиток публічних бібліотек країни, модернізацію їх матеріально-технічної бази, зокрема і сільських, стимулюють вихід у європейський науковий простір бібліотек [3].

Науковець Т. Ярошенко у своїх працях звертає увагу на проект «UkrELib: Електронна бібліотека: Центри знань в університетах України». Вона вважає, що реалізація цього проекту дасть можливість забезпечувати, підтримувати та вдосконалювати інформаційну базу, необхідну для навчальної та науково-дослідницької роботи українських учених і фахівців та відповідні механізми обміну інформацією з метою інтеграції українських науковців до міжнародної світової академічної спільноти [16]. Однак, як засвідчив аналіз літератури, цілісного, комплексного дослідження проблеми міжнародних проектів у бібліотечній сфері немає.

Методи дослідження. Для досягнення мети наукового дослідження використано загальнонаукові методи такі як: історичний (формування історіографії, ознайомлення з матеріалами науковців, що досліджують суміжні теми), аналіз та синтез (допомогли у досягненні мети дослідження та у пошуку особливостей розвитку міжнародний проектів у бібліотечно-інформаційній сфері України), індукція та узагальнення (дозволило сформулювати висновки). Спеціальні методи: моніторинг (для формування вибірки матеріалів).

Результати й обговорення. Програмний і проектний розвиток останнім десятиліттям став одним із впливових факторів трансформації бібліотечної галузі [11, с. 3]. У зв'язку зі зміною соціальної ролі і функцій бібліотеки в інформаційному суспільстві, упровадженням та специфікою використання нових інформаційних технологій, необхідністю створення додаткових умов для забезпечення вільного доступу громадян України до світових інформаційних ресурсів є потреба у виконанні цілої низки завдань у царині законодавчого, матеріально-технічного та кадрового забезпечення, створенні сприятливих умов для проектного розвитку та міжнародної діяльності бібліотечно-інформаційних установ України [9, с. 556].

Важливим для розвитку бібліотек України є проектна діяльність Української бібліотечної асоціації. Це незалежна всеукраїнська громадська організація з індивідуальним і колективним членством, яка об'єднує на добровільних засадах осіб,

професійно пов'язаних з бібліотечною справою, бібліографічною та інформаційною діяльністю, та тих, хто зацікавлений у їх розвитку. Проблеми міжнародного співробітництва знаходить своє відображення у діяльності УБА через розробку нормативно-правової бази та інших документів (концепцій, стратегій, положень), що спрямовані на модернізацію діяльності бібліотек та бібліотечної системи в цілому. Таким прикладом може стати робота УБА в розробці концепції, яка була покладена в основу Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 р. Підготовлена Робочою групою у квітні 2015 р. Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» затверджена Кабінетом Міністрів України 23 березня 2016 р. Ці документи стали предметом широкого фахового обговорення, яке продовжується й нині.

У Стратегії визначено, що пріоритети діяльності бібліотек в умовах якісних змін спрямовані на дотримання європейських цінностей, інтеграцію у європейське співтовариство. У стратегічних напрямках розвитку бібліотечної справи, а саме розвиток ефективних комунікацій, передбачається створення системи ефективної внутрішньої та зовнішньої комунікації для розвитку партнерств, просування спільних цінностей та досягнення стратегічних результатів. Зазначено, що необхідно удосконалити внутрішню професійну комунікацію, розвивати міжнародні професійні зв'язки, що сприятиме активному включенню суб'єктів бібліотечної галузі України у міжнародне професійне середовище.

Серед важливих заходів міжнародного співробітництва в планах дій Стратегії визначені короткострокові, серед яких є прийняття необхідних документів для приєднання України до міжнародних угод, пов'язаних із бібліотечно-інформаційною діяльністю.

У середньострокових діях передбачено реалізацію державної цільової програми з модернізації матеріально-технічної бази бібліотек та створення зведеного електронного каталогу бібліотек України та базу даних авторитетних національних файлів.

Серед довгострокових дій Стратегії передбачена реалізація державної цільової програми інформатизації бібліотек, створення Національної електронної бібліотеки України, програма «Мобільні бібліотеки» та ін. [10].

Українська бібліотечна асоціація, прагнучи до розбудови міжкультурної комунікації з професійними громадськими організаціями інших країн, активно розвиває програми партнерства та співпраці. Зокрема, вона виступає партнером у реалізації одного з наймасштабніших міжнародних бібліотечних проєктів в Україні – програми «Бібліоміст», що адмініструється IREX і є частиною ініціативи «Глобальні бібліотеки» за фінансування Фондації Білла та Мелінди Гейтс і підтримки USAID. Метою програми «Бібліоміст» є сприяння міжнародному взаєморозумінню, вільному та безперешкодному представленню через Інтернет у багатомовному форматі найкращих зразків культурної спадщини різних країн світу, підтримка сучасної мережі публічних бібліотек в Україні завдяки створенню системи публічного доступу до Інтернету понад 1500 бібліотеках країни. В межах реалізації проєкту «Бібліоміст» розпочав роботу Головний тренінговий центр для бібліотекарів. Цінним є те, що цей проєкт не лише сприяє покращенню доступу громадян до Інтернету та інформаційних технологій і навчання користувачів, а й включає такі важливі для УБА компоненти як «Розбудова організаційної спроможності УБА» та «Створення тренінгових центрів для бібліотекарів» [13].

У рамках навчання бібліотекарі можуть одержати додаткові можливості професійного зростання, оволодіти основами комп'ютерної грамоти, методикою пошуку, відбору та обробки інформації, здобуття практичних навичок роботи у середовищі популярних інформаційних сервісних програм Інтернету, електронних ресурсів інших бібліотек України та зарубіжжя, що в кінцевому результаті позначається на якісному і оперативному наданні бібліотечних послуг відвідувачам.

Реалізація такого проекту дозволить публічним бібліотекам бути в режимі онлайн, а відвідувачам можливість доступу до всесвітньої глобальної мережі Інтернет, що дає змогу розширити пошуки потрібної інформації.

Українська бібліотечна асоціація виступає партнером IREX у реалізації програми «Глобальні бібліотеки – Україна». Ініціатива «Глобальні бібліотеки» Фондації Білла і Мелінди Гейтс працює, щоб відкрити світ знань, інформації та можливостей для широкого загалу. «Глобальні бібліотеки» – складова Програми глобального розвитку, працює у низці країн, які демонструють потребу та готовність допомагати публічним бібліотекам надавати вільний доступ до Інтернету, а також навчати населення ефективно використовувати сучасні інформаційні технології [3, с. 71–72].

Указана програма допомагає підвищувати та утверджувати провідну роль бібліотек України у громадянському суспільстві, адже обладнавши сільські та районні бібліотеки сучасною комп’ютерною технікою та опанувавши новітні технології, можна надати оперативний доступ до світових інформаційних ресурсів багатьом користувачам. Важливим аспектом для подальшого розвитку є те, що даний проект сприяє розвитку ресурсної бази бібліотечної асоціації для ефективнішого представлення інтересів бібліотек та бібліотекарів, а також він допоможе заручитися державною підтримкою для визнання ключової ролі бібліотек в суспільстві.

Важливим для розвитку бібліотек України є проект Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні «Інтернет для читачів публічних бібліотек (LEAP)». Уряд США виділив кошти на відкриття у публічних бібліотеках по всій Україні майже 150 безкоштовних для читачів центрів Інтернету. Бібліотеки отримали фінансування на придбання техніки, програмного забезпечення, оплату послуг провайдера, навчання користувачів. Програмою був передбачений також цикл тренінгів для бібліотечних фахівців, який сприяє покращенню обслуговування користувачів. Центр інформаційних ресурсів Посольства США в Україні, що організував та проводить конкурс LEAP, постійно навчає директорів бібліотек і керівників проектів, консулює бібліотекарів, а також через відкриті в усіх областях України Інтернет-центри поширює інформацію з актуальних питань.

Завдяки відкриттю Інтернет-центрів не лише покращився доступ тисяч громадян України до електронної інформації, а й істотно змінилися самі бібліотеки. Функціонування цих центрів сприяло збільшенню підтримки бібліотек з боку владних структур і бізнесових кіл, привернуло увагу до книгозбірень засобів масової інформації. Активізувалася співпраця з громадськими організаціями, закладами освіти та науковими установами [7, с. 7].

Проект «UkrELib: Електронна бібліотека: Центри знань в університетах України», який розпочато у січні 2009 р., на базі трьох університетів України: Національного університету «Києво-Могилянська академія», Харківського національного університету ім. В. Каразіна, Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича, до якого приєднався Донецький національний технічний університет, ще кілька університетів з різних регіонів України подали заявки на участь в проекті (Суми, Луцьк, Крим).

На думку науковців та практиків, цей проект дійсно є інвестицією в майбутнє України, його реалізація дає змогу забезпечувати, підтримувати та вдосконалювати інформаційну базу, необхідну для навчальної та науково-дослідної роботи українських учених і фахівців та відповідні механізми обміну інформацією з метою інтеграції українських науковців у світову академічну спільноту [3, с. 76].

Одним із основних завдань цього проекту є: забезпечення обміну інформацією між Україною та світовою академічною громадою; розвиток співпраці між університетами, науковцями та іншими інституціями, які представляють економічні, культурні та інші сфери суспільної діяльності; зняття інформаційної завіси для українських учених та професіоналів; інтеграцію України до світу та підвищення конкурентноздатності [16, с. 3].

Необхідна складова проекту – створення Центру знань у кожному університеті та, відповідно, створенні соціальної наукової мережі Центрів Знань в Україні в цілому. Центри знань гарантують підтримку проекту у наступному: використанні наукових електронних ресурсів в навчальному процесі та наукових дослідженнях, що проводяться в університеті; забезпеченні можливості вільного доступу до інформаційних ресурсів проекту для студентів, викладачів та науковців; забезпеченні можливості вільного розміщення публікацій викладачів, співробітників та студентів університету через власний електронний інституційний репозитарій та створені електронні журнали відкритого доступу; забезпеченні можливостей для вільного електронного спілкування учених та викладачів.

На сьогодні результатами цього проекту є: створено центри знань в бібліотеках усіх університетів-учасників; створено прототип прикладних центрів знань у двох університетах, які підтримуватимуть виробничо-бізнесово-університетську співпрацю; реалізується масштабна тренінгова програма для працівників та користувачів бібліотек-учасниць проекту. Важливим результатом стало успішне впровадження системи доставки електронної інформації за допомогою використання єдиної серверної архітектури. Ця система дозволяє членам проекту отримати доступ до бази даних та інших сервісів без необхідності створювати власні інфраструктури інформаційних технологій. Користувачі під час перебування у бібліотеках-партнерах проекту отримують доступ до інформації через головний Веб-портал проекту [16].

Проте проект зіштовхнувся з основною проблемою – недостатньою підтримкою з боку Уряду України. Організатори проекту підкреслюють, що саме від обсягу підтримки проекту з боку Уряду України залежить активність долучення до цього процесу міжнародних організацій та фондів. Політикою ELibUkr є залучення до співпраці партнерів, які можуть зробити додатковий вклад у вартість проекту. З цією метою виконавчий директор проекту та Рада директорів ведуть переговори з програмою «Бібліоміст» в Україні, для співпраці з публічними бібліотеками. Також розглядається можливість співпраці з численними програмами, що фінансуються USAID та іншими фондами чи установами [3, с. 79].

З метою реалізації задекларованого Україною курсу на євроінтеграцію бібліотеки України всіх типів і видів, зокрема, публічні розпочали активну роботу по донесенню до громадян інформацію про основні напрями розвитку Європейського Союзу, переваги для його членів, особливості взаємовідносин України з цією організацією та ін.

Українська бібліотечна асоціація стала переможцем програми ЄС «Еразмус+ (Жан Моне)» та розпочала реалізацію проекту «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації». Проект передбачає розширення мережі центрів європейської інформації, створених на базі більшості ОУНБ і відкриття в містах і районах по всій Україні пунктів європейської інформації (ЄІ), інформаційно-методичне забезпечення бібліотекарів щодо їх діяльності та активізацію роботи бібліотек з популяризації європейських цінностей. Проект триватиме три роки – з вересня 2015 р. по серпень 2018 р. В рамках цього проекту, у жовтні 2015 року УБА оголосила конкурс для вітчизняних бібліотек «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» [8].

Цей проект дозволить показати місцевим громадам переваги європейської спільноти України у подальшому її розвитку; отримати доступ до електронних баз даних про ЄС та євроінтеграцію; провідним бібліотекарам дозволить обмінятися досвідом роботи із зарубіжними спеціалістами, а також навчатись у Європейській інформаційних центрах.

За підтримки Представництва ЄС в Україні розпочато проект «Кампанія за права людини в Україні з використанням інструментів Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA». Цей проект сприяв створенню

спільного конкурсу програми «Бібліоміст» та Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA «Кіноклуб Docudays UA в бібліотеці», який направлений на сприяння активізації діалогу про права людини в українському суспільстві шляхом надання бібліотекам медіа-інструментів та методології для підвищення рівня поінформованості громадян України в галузі прав людини [6].

Завданням кіноклубу є організація та проведення некомерційних показів документальних кінофільмів, а також проведення супровідних освітніх та правопросвітницьких заходів: дискусій, зустрічей, лекцій тощо з метою правового виховання, формування у членів кіноклубу розуміння людської гідності як найвищої цінності. Реалізація такого проекту – це чудова можливість додати ще одну сучасну послугу та залучити більше користувачів до бібліотек. Проект дозволяє підвищувати свою інформаційну грамотність в області права.

Серед сучасних європейських ініціатив, що підкреслюють важливість інвестицій у культуру, слід, зокрема, зазначити програму Європейської Комісії «Креативна Європа» як один із найбільших проектів культурно-гуманітарного спрямування, що надає великі можливості для розвитку культурного та креативного секторів у країнах – членах ЄС. Розрахована на 2014-2020 рр. програма є рамковим документом, що передбачає реалізацію мистецьких проектів країн Європи, а також участь держав-учасниць Східного Партнерства (Молдови, Грузії, Туреччини, України). Це дасть змогу нашій країні претендувати на грантові ресурси та фінансувати спільні з європейськими партнерами культурні, пам'яткоохоронні та інші проекти. Верховна Рада України ухвалила ЗУ «Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Європейською Комісією про участь України у програмі «Креативна Європа»: програма Європейського Союзу для сектору культури та креативності, та про співробітництво між Україною та Європейським Союзом у підпрограмі «Медіа» програми «Креативна Європа» від 3 лютого 2016 р. № 978-VIII. Потенціал, який європейська спільнота визнає за культурою, – це передусім можливості для багатьох інновацій, у т. ч. в бібліотечній галузі [2, с. 4].

Науковий потенціал України нині здатний забезпечити інформаційний суверенітет в умовах зростаючих глобальних викликів, сприяти його розвитку, творенню, впорядкуванню та належному представленню в світовій мережі вітчизняних інформаційних ресурсів. До найефективніших механізмів їхнього представлення в глобальному інформаційному просторі зараз відносяться світові та регіональні електронні бібліотеки, що акумулюють електронні ресурси, поєднані загальною ідеологією структуризації і доступу.

З точки зору основних концептуальних засад формування цифрових фондів, можна відзначити ряд характерних проектів, що заклали основи створення цілісних інформаційних продуктів на основі оцифрування архівних та бібліотечних фондів [5, с. 35].

Ключовим елементом Єдиного інформаційного простору ЄС визначено Європейську цифрову бібліотеку (ЄЦБ). Мета створення ЄЦБ полягає в тому, щоб інформаційні технології надали можливість кожному долучитися до європейської колективної пам'яті. Приєднання України до проекту створення ЄЦБ надає можливість включитися в соціокультурні процеси, що відбуваються в межах Європейського Союзу [4].

Становлення електронних бібліотек, оцифрування культурної спадщини та накопичення цифрового контенту є як однією з основних тенденцій у сучасній культурі, так і об'єктивною умовою розвитку глобальної інформаційної цивілізації. Створення та поширення цифрового контенту в бібліотеках України є необхідною умовою розвитку глобальної інформаційної цивілізації.

Важливим етапом у напрямі інформаційної культурної інтеграції до Єдиного європейського інформаційного простору є участь України в проекті Європейської

цифрової бібліотеки «Europeana». Проект об'єднує відомості про цифрові ресурси бібліотек, музеїв та архівів. На сьогодні Europeana продовжує тісно співпрацювати з Європейською бібліотекою, яка надає їй доступ до цифрових колекцій національних бібліотек. Europeana об'єднує в одну мережу та робить загальнодоступними цифрові ресурси бібліотек, архівів та музеїв європейських країн та, з використанням інформаційних технологій, надає можливості кожному долучитися до європейської колективної пам'яті.

Більш як 1 000 культурних установ зі всієї Європи надали матеріали для того, щоб зробити доступними в режимі он-лайн понад 2 млн. книг, карт, записів, фотографій, архівних документів, малюнків та кінофільмів. Інтерес до Бібліотеки був таким великим, що її сервери не витримали величезної кількості користувачів 15.

Незважаючи на намагання бібліотек України інтегруватися в європейський культурно-освітній простір, темпи розвитку електронної культури, зокрема оцифрування культурної спадщини в Україні з боку державної влади не забезпечується як в плані фінансування, так і в матеріально-технічному оснащенні; потребує також і вдосконалення чинного законодавства системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів.

Українська бібліотечна асоціація стала одним із співorganizаторів проекту «Містки громадської активності», що фінансується ЄС та впроваджується у партнерстві з Громадським об'єднанням (ГО) «Центр культурного менеджменту» (Львів), Благодійним фондом «Помагаєм» (Дніпро) та Фондом розвитку інформаційного суспільства (Варшава) у 2016-2018 рр. Цільовою групою проекту є лідери громадянського суспільства, внутрішньо переміщені особи (ВПО) та громади невеликих українських містечок. Проект діє у всіх регіонах України, але перевага надається учасникам з Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Луганської, Львівської та Харківської областей. Проект сприятиме підвищенню ролі громадських організацій в просуванні демократичних цінностей через культуру, діалог, лідерство і мобілізацію спільнот. Це забезпечить розвиток громадської активності і толерантності, а також покращить життєві умови внутрішньо переміщених осіб у приймаючих спільнотах 12.

Висновки та перспективи. Представлені міжнародні проекти суттєво впливають на сучасний розвиток публічних бібліотек країни, модернізацію їх матеріально-технічної бази, зокрема і сільських, стимулюють вихід у світовий науковий простір університетських бібліотек. Реалізація цих проектів засвідчить приналежність України до Європейської цивілізації та європейської колективної пам'яті; розширить доступ до українських бібліотек, музеїв та архівів широкого кола науковців та громадськості внаслідок оцифрування їх фондів та можливості онлайн-використання; через упорядкування проблем правового, організаційного та технічного забезпечення прискорить створення зведеного каталогу бібліотек України, Національної електронної бібліотеки України, галузевих, університетських та інших цифрових бібліотек.

Завдяки участі у міжнародних проектах українські бібліотеки оновлюються та модернізуються, створюються та поповнюються електронні бази даних, бібліотечні кадри навчаються сучасним інноваціям та технологіям в роботі. І з оновленням кадрового ресурсу бібліотеки України відкривають Інтернет-центри, створюють спільні та науково-освітні інформаційні ресурси, які представляються у Всесвітній мережі, проходять навчання користувачі інформаційної і комп'ютерної грамотності. Бібліотеки, які брали участь у проектах, сприяють зменшенню інформаційної та електронної «прірви», підвищенню інформаційної грамотності громадян, стають важливим чинником розвитку громадянського суспільства України.

1. Білоус В. Проектна діяльність як інструмент модернізації бібліотеки вищого навчального закладу / В. Білоус // Вісник Кн. палати. – 2014. – №4. – С. 17–18.

2. *Вилегжаніна Т. Т.* Українські бібліотеки в процесі євроінтеграції / Т. Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2016. – № 3. – С. 4–5.
3. *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Міжнародні проекти та ініціативи для розвитку бібліотек України / О. В. Воскобойнікова-Гузєва // Матеріали третьої науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства». – Львів, 2011. – С. 70–81.
4. *Європейська цифрова бібліотека* [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>. – Назва з екрана.
5. *Лобузін І. В.* Міжнародні та національні цифрові бібліотечні проекти : технологічні вигоди і стандарти / І. В. Лобузін // Бібліотека. Наука. Комунікація: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 06–08 жовтня 2015 р.) / НАН України, НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада дир. наукових б-к та інформ. Центрів членів МААН. – К., 2015. – Ч. 2. – С. 35–40.
6. *Новий проект для бібліотек за підтримки Європейського Союзу* [Електронний ресурс] // Український видавничий портал-Книгобачення: Веб-сайт. – Режим доступу : <http://knyhobachennia.com/?category=1&article=2228>. – Назва з екрана.
7. *Пашкова В. С.* Публічні бібліотеки як місце доступу громадян до інформаційних технологій та Інтернету: матеріали дослідження / Українська бібліотечна асоціація; В. С. Пашкова, І. О. Шевченко, Я. О. Хімч. – К. : Міленіум, 2008. – 122 с.
8. *Проект Європейського Союзу : Національний Темпус / Еразмус+ в Україні* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tempus.org.ua/uk/osvitni-programy-es-dlja-university-ta-studentiv>. – Назва з екрана.
9. *Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця [та ін.]*. – К. : НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.
10. *Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України»* : проект [Електронний ресурс] // Ліга. Закон : Головний правовий портал України. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1592.html. – Назва з екрана.
11. *Суслова І. М.* Проектная деятельность библиотек : науч.-практ. пособие / И. М. Суслова, З. И. Злотникова. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2005. – 176 с.
12. *Українська Бібліотечна Асоціація* [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%87%D0%BD%D0%B0%D0%B0%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> – Назва з екрана.
13. *Українська бібліотечна асоціація : документи і матеріали / Укр. бібл. асоц., Нац. парлам. б-ка України ; [уклад. : Пашкова В.С., Кононенко В.О.]*. – [вид. 4-е, переробл. і доповн.]. – К., 2001. – 77 с.
14. *Участь бібліотек Луганщини в міжнародних проектах, спрямованих на подолання наслідків збройного конфлікту на сході України* [Електронний ресурс] // УБА : Веб-сайт. – Режим доступу : <http://ula.org.ua/ua/news/3541>. – Назва з екрана.
15. *Ярошенко Т. О.* Європейська цифрова бібліотека / Т. Ярошенко // Бібліотечна планета. – 2009. – №1. – С. 41.
16. *Ярошенко Т. О.* Проект «Електронна бібліотека : центри знань в університетах України» – інновації через співробітництво / Т. Ярошенко // Бібліотечний вісник. – 2009. – № 3. – С. 3–5.

UDC 007 : 021.6(477)

The role of international projects for the development of Ukrainian libraries**Shendryk Olha**, PhD student,Kyiv National University of Culture and Arts, 36, E. Konovalets St., Kyiv, 02000, Ukraine, e-mail: lapska93@gmail.com

In the article the role of international projects for the development of libraries in Ukraine. We characterize the main directions of international cultural cooperation Ukraine. The role and importance of the participation of leading Ukrainian libraries in international projects. Studied project activities Ukrainian Library Association. ULA defined importance in the implementation of projects in the library and information sector. The analysis of large-scale international projects and initiatives that operate in Ukraine. The characteristic design of the high level of resource support and modern management methods. It was shown that international projects and programs significantly affect the development

BD% D0% B0_% D0% B0% D1% 81% D0% BE% D1% 86% D1% 96% D0% B0% D1% 86% D1% 96% D1% 8F (accessed date 23 May 2017).

13. Pashkova V. S., Kononenko V. O. (2001), «*Ukrainian Library Association: Documents and Materials*», 77 p.

14. «Participation of libraries of Lugansk region in international projects aimed at overcoming the consequences of armed conflict in eastern Ukraine», available at: <http://ula.org.ua/ua/news/3541>. (accessed date 17 May 2017).

15. Yaroshenko T. O. (2009), «European Digital Library», *Bibliotechna planeta*, no. 1, p. 41.

16. Yaroshenko T. O. (2009), «The project «Electronic Library: Knowledge Centers in Ukrainian Universities» is innovation through cooperation», *Library Bulletin*, no. 3, pp. 3–5.

Стаття надійшла до редакції 26.10.2017